

Het aanbod van populierenplantsoen in de periode 1976-1986

H.W. Kolster,
Stichting Bos en Hout, Wageningen

1. Inleiding

In dit artikel zullen enkele ontwikkelingen worden besproken die zich in de afgelopen 10 jaar bij de waarmerking van populierenplantsoen door de N.A.K.B. hebben voorgedaan.

Het jaarlijks analyseren van gegevens over de aantallen gekeurde planten van populier verschaft inzicht in de veranderingen die zich bij de aanplant voordoen; dat geldt overigens ook voor andere boomsoorten. Ook de verschuivingen die binnen het populierenassortiment optreden geven belangrijke informatie.

Aan de hand van deze en andere gegevens, bijvoorbeeld uit de Bosstatistiek, kunnen prognoses voor het toekomstig houtaanbod worden opgesteld. Zo is op basis van dergelijke gegevens in het afgelopen jaar vastgesteld dat in de negentiger jaren met een aanzienlijke vermindering van het houtaan-

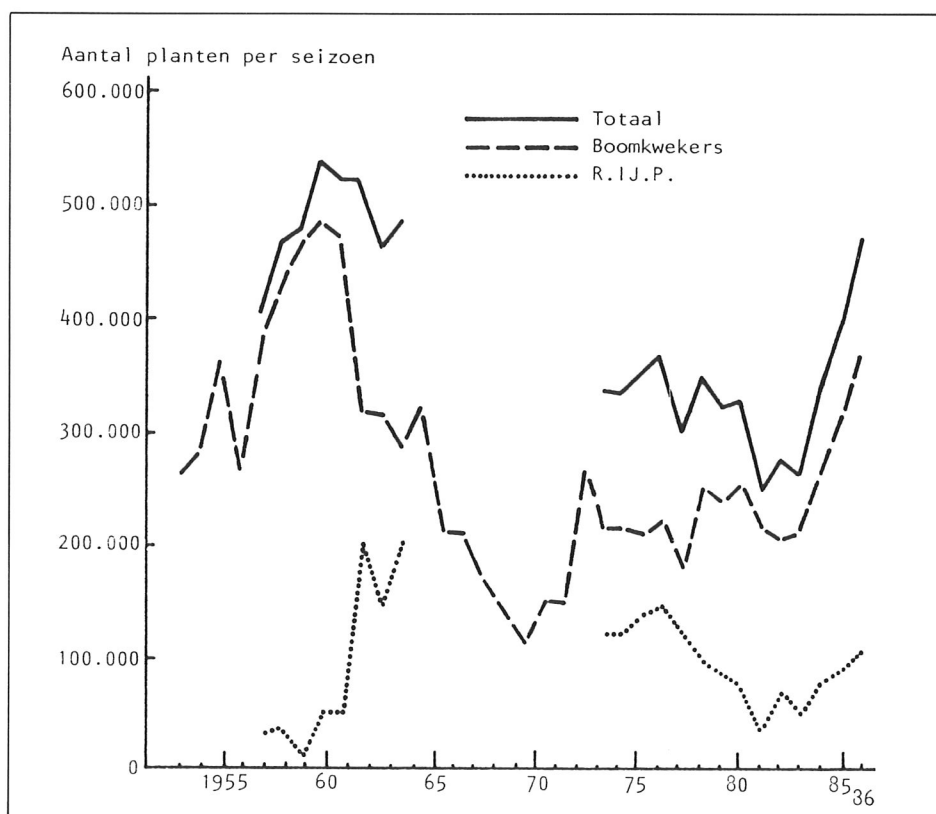
bod van populierehout rekening moet worden gehouden (Dielen en Kolster, 1986).

Gegevens over de waarmerking van populier in de periode 1950-1977 zijn al eerder in drie artikelen van "Populier" gepubliceerd (Kolster, 1968, 1974 en 1978). Het onderhavige artikel behandelt hoofdzakelijk enkele ontwikkelingen in de periode 1976-1985. Toch zal, om een beter inzicht te krijgen in de veranderingen die zich in de loop der jaren hebben voorgedaan, ook op gegevens van voor 1976 worden teruggekomen. Zo is in punt 2 aandacht geschonken aan de aanplant van populieren sinds 1950 en in de punten 3 en 4 op het gebruik van een- en meerjarig plantsoen en de rassenkeuze sinds 1964.

2. De aanplant van populieren sinds 1950

Om inzicht te krijgen in het verloop van de aanplant van populier in de afgelopen 35 jaar is in figuur 1 een overzicht gegeven van de afzet van populierenplantsoen in ons land. Deze grafiek is gebaseerd op gegevens van de jaarlijkse "Statistiek Veldkeuring en waarmerking" van de N.A.K.B. (Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijgewassen) en van jaarcijfers van de R.I.J.P. (Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders). Het door de boomkwekers geteelde plantsoen valt sinds 1942 onder de verplichte keuring van de N.A.K.B. en dat van de R.I.J.P. sinds 1975. (Nota bene: Waar in het vervolg over "boomkwekers" wordt gesproken worden de handelskwekerijen bedoeld, dus excl. de R.I.J.P.). Voor 1975 werd het door de R.I.J.P. geteelde plantsoen, dat voornamelijk voor eigen gebruik bij de aanleg van beplantingen in Flevoland dient, niet door de N.A.K.B. gewaarmerkt. De in- en uitvoer van populieren zijn buiten beschouwing gelaten evenals de afzet van de eveneens tot het geslacht *Populus* behorende witte abeel. De witte abeel (*P. alba*) is vrijwel van geen betekenis in de bos- en landschapsbouw.

Uit de gegevens van figuur 1 blijkt dat de afzet van populierenplantsoen in de vijftiger jaren zeer sterk is gestegen om omstreeks 1960 een hoogtepunt te bereiken. In de zestiger jaren nam de afzet door tal van facto-

Figuur 1. De afzet van populierenplantsoen (excl *P. canescens*)

ren sterk af. Hoewel de gegevens van de R.I.J.P. o.a. voor de periode 1964 t/m 1972 ontbreken is wel bekend dat in deze periode ook daar het jaarlijks aantal gekweekte planten geleidelijk is afgenomen. In de zeventiger jaren nam de afzet van de door de boomkwekers geteelde planten geleidelijk toe. Het aantal bij de R.I.J.P. geteelde planten vertoonde daarentegen in deze jaren een sterke afname (zie tabel 1).

In de periode 1982-1984 nam de afzet bij de boomkwekers weer enigszins af en bij de R.I.J.P. weer toe.

In de laatste 2 jaar is het gemiddeld aantal jaarlijks gewaarmerkte planten spectaculair gestegen. Het aantal in het seizoen 1985/1986 gewaarmerkte planten bereikte met 470.000 planten weer het niveau van het begin der zestiger jaren. Afgewacht

Tabel 1.

Het gemiddeld aantal jaarlijks gewaarmerkte populieren in de periode 1970-1986 (excl. *P. canescens*)

Periode	Aantal gewaarmerkte planten		
	Boomkwekers	R.I.J.P.	Totaal
1970-1972	190.000	— ¹⁾	—
1973-1975	210.000	126.000	326.000
1976-1978	217.000	121.000	338.000
1979-1981	235.000	63.000	298.000
1982-1984	220.000	68.000	288.000
1985-1986	342.000	96.000	438.000

1) onbekend

Tabel 2.

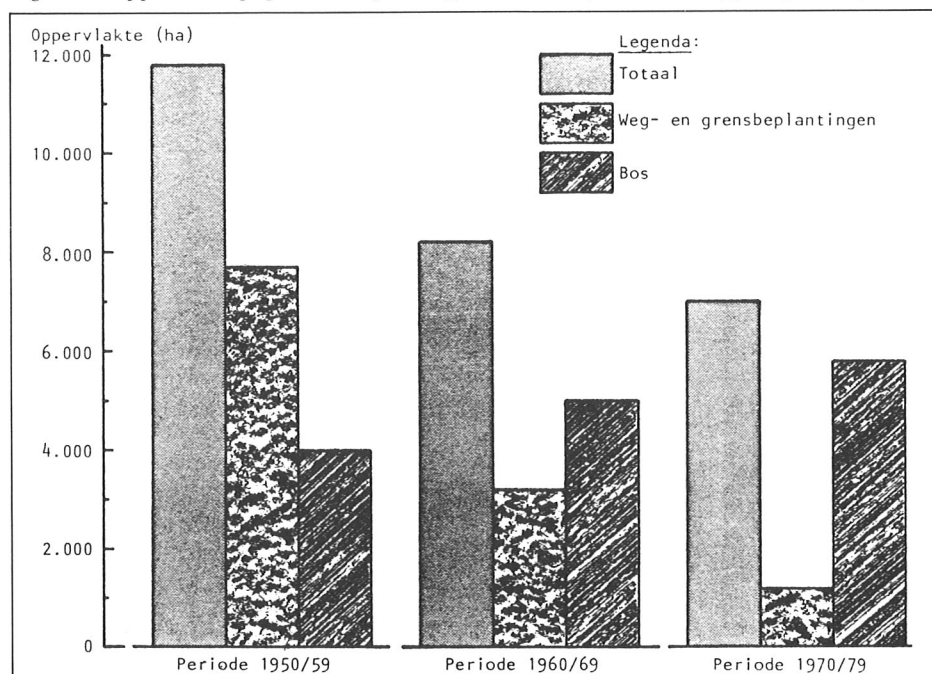
Het aantal in Nederland gewaarmerkte populieren, grauwe abelen en wilgen in de periode 1976-1986.

Seizoen	Aantal gewaarmerkte planten		
	populier ¹⁾	<i>P. canescens</i>	wilg ²⁾
1975/76	367.700	55.500	87.700
1976/77	298.500	53.900	104.700
1977/78	346.000	51.200	102.100
1978/79	320.700	56.400	71.200
1979/80	324.900	60.000	85.400
1980/81	248.200	88.600	89.600
1981/82	273.100	56.600	71.100
1982/83	257.000	56.000	63.500
1983/84	335.800	55.500	60.000
1984/85	402.000	54.000	65.100
1985/86	472.200	30.400	62.100
Totaal	3,65 milj.	618.000	863.000
Gem./jaar	331.000	56.200	78.400

1) excl. *P. canescens* (grauwe abeel)

2) rassen van *Salix alba*

Figuur 2. Oppervlakte populierenbeplantingen naar kiemjaar en naar type beplanting

dient te worden of dit toegenomen gebruik van populierenplantsoen een blijvend (als gevolg van enkele nieuwe subsidieregelingen) dan wel een tijdelijk verschijnsel is.

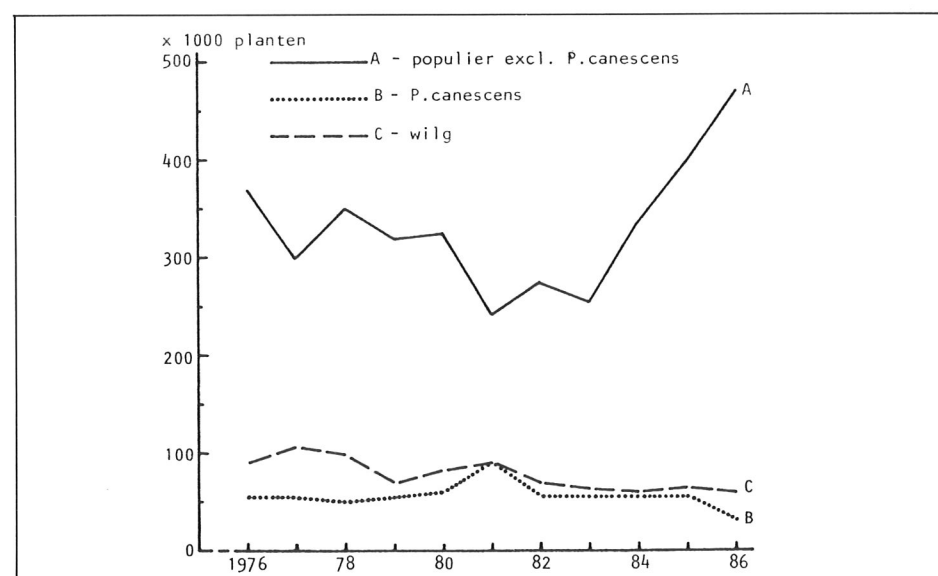
In figuur 2 is de bestemming van een groot deel van het in de periode 1950-1980 geteelde plantsoen grafisch weergegeven (bron: Dielen en Kolster, 1986).

De gegevens over de opstanden zijn ontleend aan de 4e Bosstatistiek. Omdat het deel van deze statistiek waarin o.a. de gegevens van de weg- en grensbeplantingen zijn opgenomen nog steeds niet is gepubliceerd

berusten de gegevens voor dit type beplantingen op die van de 3e Bosstatistiek en op basis van schattingen van de afzet van het meerjarige plantsoen (Dielen en Kolster, 1986). De in grafiek 1 geconstateerde afname bij de afzet van plantsoen wordt weerspiegeld in de in grafiek 2 weergegeven opbouw van het totale populierenbestand in ons land. In de periode 1950-1980 zijn per decennium steeds minder populieren geplant. Tevens valt te constateren dat in deze periode de oppervlakte van de opstanden per decennium toenam en dat van de weg- en grensbeplantingen zeer sterk afnam.

Het is uiteraard interessant te weten hoe het totale sortiment is verdeeld tussen populier en wilg (*Salix alba*). Daarover geeft

Figuur 3. Het aantal jaarlijks gewaarmerkte planten

figuur 3 uitsluitend, maar alleen voor de situatie sinds 1976. Ter vergelijking is ook de afzet van grauwe abeel (*P. canescens*) opgenomen. De grauwe abeel wordt voornamelijk in wegbeplantingen en andere landschappelijke beplantingen gebruikt. Het aantal jaarlijks gewaarmerkte planten in de periode 1976-1986 is in tabel 2 vermeld.

Uit figuur 3 blijkt duidelijk dat de afzet van populier vanaf 1983 zeer sterk is gestegen maar dat bij de grauwe abeel en de wilg geen stijging is opgetreden. In het laatste seizoen daalt de afzet van de grauwe abeel zelfs sterk en wel van 54.000 stuks in het seizoen 1984/85 tot 30.000 in het seizoen 1985/86.

Uit de gegevens van tabel 2 blijkt dat van 1976 tot en met 1986 3,65 miljoen populieren, ca 620.000 grauwe abelen en ca 863.000 wilgen zijn gewaarmerkt. Het gemiddeld aantal per jaar bedraagt resp. 331.000, 56.000 en 78.000 planten.

Het aandeel van de bij de R.I.J.P. gewaarmerkte populieren (excl. *P. canescens*) ten opzichte van het totale aantal in Nederland gewaarmerkte populieren bedroeg in de periode 1976-1981 gemiddeld 28% en in de periode 1982-1986 gemiddeld 23%. Interessanter dan het gemiddelde is echter het verloop van jaar tot jaar. Van 1976 tot 1980 daalde het percentage van 40% naar 22% en in 1981 vormde met 13% een dieptepunt! In de tweede periode liep het aandeel van de R.I.J.P. terug van 29% naar 22%.

De sterke toename van de afzet van populier in ons land sinds 1983 is o.a. het gevolg van de nieuwe subsidieregelingen en wel de tijdelijke "Beschikking bijdragen werkgelegenheid in de bosbouw 1984-1985" en de "Regeling bijdragen aanleg snelgroeiend bos".

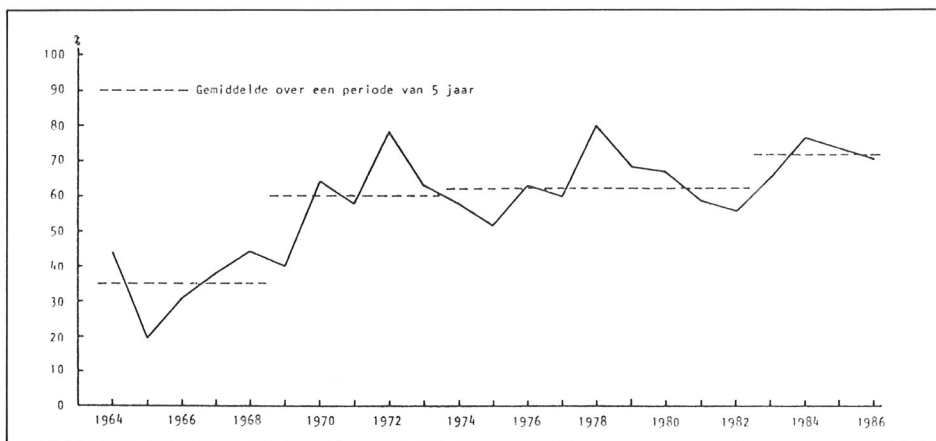
3. Het gebruik van een- en meerjarig plantsoen

Bij de waarmerking van plantsoen wordt onderscheid gemaakt tussen een- en meerjarige planten. Het eenjarige plantsoen wordt hoofdzakelijk voor de aanleg van bosbeplantingen gebruikt; het meerjarige plantsoen vindt zijn bestemming in landschappelijke (wegbeplantingen, e.d.) en in stedelijke beplantingen, maar ook in herbebossingen.

Het aandeel van het eenjarig plantsoen bij de waarmerking van populieren in de periode 1964-1986 is in figuur 4 grafisch weergegeven. In tabel 3 zijn de gegevens over het gebruik van een- en meerjarig plantsoen in de periode 1976-1986 vermeld. De in deze figuur en in tabel 3 opgenomen gegevens hebben alleen betrekking op de door de boomkwekers geteelde planten. Het door de R.I.J.P. geteelde plantsoen bestaat voor het overgrote deel uit eenjarige planten.

De gegevens in figuur 4 en tabel 3 tonen aan

Figuur 4. Het percentage bij de boomkwekers gewaarmerkte populieren (excl. *P. canescens*) vanaf het seizoen 1963/64

Tabel 3.

Het gemiddeld aantal jaarlijks bij de boomkwekers gewaarmerkte populieren en het aandeel van het eenjarige plantsoen in de periode 1976-1986 (excl. *P. canescens*).

Periode	Aantal gewaarmerkte planten			%
	eenjarig	meerjarig	totaal	
1976-1978	148.600	68.800	217.400	68
1979-1981	152.400	82.700	235.100	65
1982-1984	147.700	72.500	220.200	67
1985-1986	249.000	92.600	341.700	73

dat het eenjarige plantsoen sinds 1964 een steeds belangrijker plaats bij de populieren-teelt is gaan innemen. In de periode 1964 - 1968 bestond gemiddeld 35% van het gewaarmerkte plantsoen uit eenjarige planten en in de periode 1984-1986 uit gemiddeld 72%; een wel heel groot verschil! In de tienjarige periode voor 1964 was het marktaandeel van het eenjarige plantsoen ca 30%.

Een tweede conclusie die we aan tabel 3 kunnen ontleen is de zeer sterke toename van het aantal eenjarige planten in 1985 en 1986. In deze twee jaren zijn circa 100.000

eenjarige planten per jaar meer afgezet dan in de voorgaande perioden. Het gebruik van eenjarig plantsoen is t.o.v. de periode 1976-1978 met 68% toegenomen; bij het meerjarige plantsoen bedroeg de stijging "slechts" 34%.

De ontwikkeling bij het eenjarige plantsoen duidt op een sterk toegenomen aanleg van nieuwe beplantingen in de afgelopen jaren (Van der Knaap, 1987) en die bij het meerjarige plantsoen kan duiden op een opleving van het gebruik van populier bij wegen grensbeplantingen of (en) op een toegenomen herbeplanting van gevelde populierenopstanden.

De in ons land in de handel gebrachte populiererasen (exclusief *P. canescens*) zijn in drie grote groepen onderverdeeld. Nagegaan is of er bij het door de boomkwekers in de periode 1976-1986 afgeleverde plantsoen verschillen in het aandeel eenjarige planten tussen de groepen bestaan (zie tabel 4). Het maken van een dergelijke onderverdeling bij de door de R.I.J.P. geteelde populieren had weinig zin omdat, zoals eerder gezegd, deze dienst voor het overgrote deel eenjarige populieren teelt.

In tabel 5 is een overzicht van de rassen gegeven die momenteel in de handel zijn. Naast de Nederlandse rassen worden sinds 1986 ook 13 nieuwe Belgische rassen in ons

Tabel 4.

Het gemiddeld jaarlijks aandeel van de een- en meerjarige planten per groep populieren in de periode 1976-1986.

Groep	% planten	
	eenjarig	meerjarig
<i>P. nigra</i>	72	28
<i>P. euramericana</i> (oude rassen)	55	45
<i>P. euramericana</i> (nieuwe rassen)	82	18
Populieren met balsembloed	79	21
Gem. 1976-1986	68	32

land gekweekt en door de N.A.K.B. gewaarmerkt (Kolster, 1986). De Belgische rassen zijn met een B en de Nederlandse rassen met een N aangegeven. In het seizoen 1985/86 zijn in ons land 16.500 planten van de Belgische rassen gewaarmerkt; 20% daarvan bestond uit euramerikanen en 80% uit planten met "balsembloed".

Ter verduidelijking van wat hiervoor en in het hierna volgende over populierengroepen is vermeld geef ik nog even een korte groeps-omschrijving.

- P. nigra* of Europese zwarte populieren. *P. nigra* is in Nederland inheems. Het sortiment bestaat uit 7 rassen, waarvan de meeste in 1975 onder controle van de N.A.K.B. in de handel zijn gebracht.
- P. euramericana*. Deze groep omvat in het algemeen hybriden uit kruisingen tussen Europese en Amerikaanse zwarte populieren. De groep "oude rassen" omvat 10 Nederlandse rassen waarvan 'Robusta' en 'Zeeland' in ons land het meest worden aangeplant. Deze rassen zijn tussen 1937 en 1966 onder controle van de N.A.K.B. in de handel gekomen. De groep "nieuwe Nederlandse rassen" bestaat uit vijf rassen, die resp. in 1967 en 1972 in de handel zijn gebracht en de groep "nieuwe Belgische rassen" uit 6 rassen.
- Populieren met balsembloed*. Deze groep populieren bestaat uit 9 Nederlandse rassen, die sinds 1967 of 1972 in ons land worden verkocht, en 7 Belgische rassen. Het zijn zowel zuivere balsempopulieren als hybriden van balsempopulieren of hybriden uit kruisingen tussen balsempopulieren en Europese zwarte of Amerikaanse zwarte populieren.

De nieuwe euramerikaanse populieren en de populieren met balsembloed, zowel de Nederlandse als de Belgische, zijn in het algemeen in groei en gezondheid beter dan de andere populieren.

De gegevens in tabel 4 tonen aan dat het aandeel van het eenjarige plantsoen bij de oude *P. euramericana* rassen en in wat mindere mate bij de *P. nigra* rassen beduidend lager is dan dat bij de twee andere groepen. Er is dus een grotere vraag naar meerjarige planten van deze rassen. Dit oudere en daardoor grotere plantsoen wordt vooral bij de aanleg van landschappelijke en stedelijke beplantingen gebruikt en voor het herbepanten van sterk verwilderde of met struiken begroeide terreinen. Er is een duidelijk geringere vraag naar meerjarig plantsoen van de beter groeiende nieuwe euramerikaanse populieren en populieren met balsembloed. Slechts 20% van de gewaarmerkte planten bestaat uit dit type plant-

soen. Dit kan een gevolg zijn van onbekendheid van deze rassen bij de afnemers van meerjarig plantsoen maar bijvoorbeeld ook van de grotere afmetingen van de meerjarige bomen en van de beperkte toepassingsmogelijkheden van populieren met balsembloed in rijbeplantingen.

De in het vorige hoofdstuk genoemde grauwe abelen (*P. canescens*) en wilgen (*S. alba* rassen) bestonden in de periode 1976-1986 voor resp. 67 en 39% uit eenjarig plantsoen. Het eenjarige plantsoen van de grauwe abeel wordt, gemengd met andere boomsoorten, vooral in landschappelijke beplantingen gebruikt en de meerjarige planten zowel in landschappelijke als stedelijke beplantingen.

Het geringe percentage eenjarige planten bij de wilgen duidt er op dat deze boomsoort slechts in geringe mate voor het aanleggen van opstanden wordt gebruikt. Het

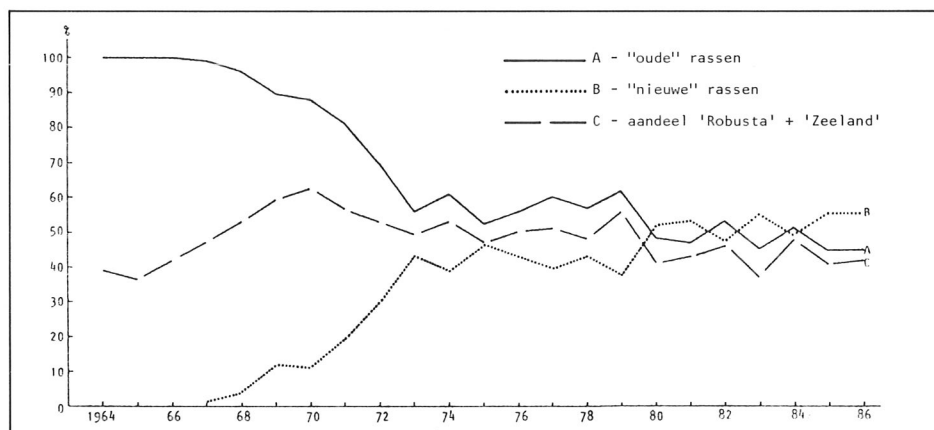
meerjarige plantsoen wordt vooral in landschappelijke beplantingen verwerkt.

4. Veranderingen in het populierensortiment in de periode 1964-1986

Naast de stijgende vraag naar plantsoen in de laatste jaren en het toegenomen gebruik van jonger en daardoor goedkoper plantsoen zijn in de afgelopen 25 jaar ook aanzienlijke wijzigingen opgetreden in de rassenkeuze. Deze veranderingen hebben tot gevolg gehad dat het huidige sortiment uit aanzienlijk beter groeiende, voor ziekten veel minder gevoelige rassen bestaat dan in het begin van de zestiger jaren.

In figuur 5 is het verloop van de afzet van de oude en nieuwe rassen sinds 1964 grafisch weergegeven. De oude rassen zijn in de periode 1937-1966 en de nieuwe rassen na 1966 onder controle van de N.A.K.B. in de

Figuur 5. Het percentage bij de boomkwekers gewaarmerkte populieren (excl. *P. canescens*)

Tabel 5.

Overzicht van de in de N.A.K.B.-keuring opgenomen populiererasen (excl. *P. alba* en *P. canescens*) en het jaar van het in de handel komen.

<i>P. nigra</i>	N	: Vereecken (1959), Loenen (1966), Ankum, Brandaris, Schoorlham, Terwolde, Wolterson (1976)
<i>P. euramericana</i>		
oude rassen	N	: Robusta, Zeeland, Gelrica, Harff, Heidemij, I 214, Löns, Marilandica, Serotina, Tardif de Champagne (voor 1966)
nieuwe rassen	N	: Dorskamp, Flevo, Agathe F (1967), Florence Biondi, Spijk (1972)
nieuwe rassen	B	: Primo, Ghoy, Gaver, Gibecq, Ogy, Isières (1986)
"Balsem" populieren		
Hybride balsemp.	N	: Androscoggin (1972)
Zwarte balsemp.	N	: Geneva, Oxford (1967), Rochester (1972)
<i>P. interamericana</i>	N	: Barn, Donk (1972)
<i>P. interamericana</i>	B	: Unal (1984), Boelare, Beaupré, Raspalje, Hunnegem (1986)
<i>P. trichocarpa</i>	N	: Blom, Fritzi Pauley, Heimbürger (1972)
<i>P. trichocarpa</i>	B	: Columbia River, Trichobel (1986)

N = Nederlandse rassen

B = Belgische rassen

handel gebracht. De afzet van 'Robusta' en 'Zeeland', de in ons land meest aangeplante rassen, is in de grafiek apart opgenomen. De gegevens hebben alleen betrekking op de verkoop van het door de boomkwekers geteelde plantsoen omdat voor de R.I.J.P. de gegevens over de periode 1964-1972 ontbreken. Wel is bekend dat deze dienst toen alleen populieren heeft geteeld die weinig gevoelig voor bladziekten zijn. De globale samenstelling van het in de periode 1976-1986 geteelde sortiment door de R.I.J.P. zal in het volgende hoofdstuk worden besproken.

De introductie van nieuwe rassen in resp. 1967, 1972 en 1975 heeft tot gevolg gehad dat in het sortiment grote veranderingen zijn opgetreden.

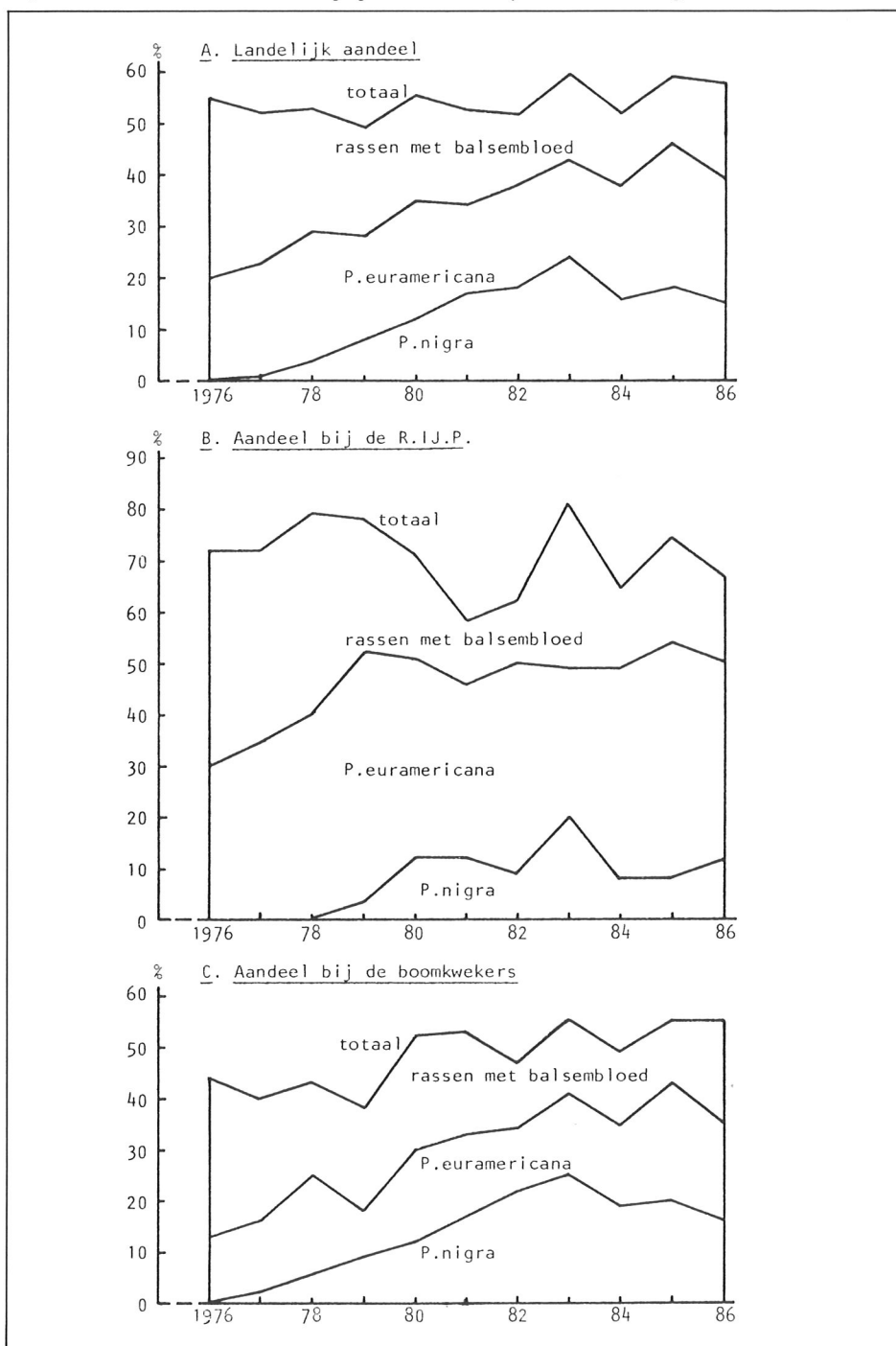
Het oude sortiment bestond in 1964 voor 60% uit voor bladziekten gevoelige en overwegend langzaam groeiende rassen en voor 40% uit 'Robusta' en 'Zeeland', twee vrijwel identieke, beter groeiende rassen met een overwegend goede weerstand tegen bladziekten. In 1970 bestond het sortiment door de sterk toegenomen afzet van 'Robusta' en 'Zeeland' (tot 62%) en de introductie van nieuwe rassen (12%) voor nog maar voor 25% uit minder gewenste rassen. Vijf jaar later, in 1975, was het marktaandeel van de nieuwe rassen even hoog als dat van 'Robusta' en 'Zeeland', namelijk circa 45%. In 10 jaar tijd is dus ongeveer de helft van het sortiment oude rassen door nieuwe vervangen. In de periode 1975-1986 daalde het aandeel van 'Robusta' en 'Zeeland' verder en wel tot circa 40% en steeg dat van de nieuwe rassen tot circa 55%.

Ongeveer 4% van de verhandelde populieren bestaat momenteel uit rassen waarvan de aanplant om verschillende redenen wat minder gewenst kan zijn. De gunstige veranderingen in het sortiment sinds het begin van de zeventiger jaren zullen zeer zeker tot een verhoging van de jaarlijkse houtproductie leiden.

In tabel 6 zijn de gegevens over de rassenkeuze in de periode 1976-1986 in twee perioden onderverdeeld om vast te kunnen stellen welke wijzigingen in de laatste 10 jaar zijn opgetreden. Deze gegevens tonen aan dat in de periode 1981-1986 ten opzichte van de periode 1976-1980:

- de afzet van planten van *P. nigra* zeer sterk is gestegen,
- het aandeel van de oude *P. euramericana* rassen iets is gedaald, ongeveer 41% van deze populieren bestaat uit 'Robusta' of 'Zeeland',
- het aandeel van de nieuwe *P. euramericana* rassen gelijk is gebleven
- de belangstelling voor populieren met balsembloed sterk is afgenomen.

Figuur 6. Aandeel van de nieuwe populiererasen bij de waarmerking

Tabel 6.

Het percentage gewaarmerkte populieren per groep in de periode 1976-1980 en 1981-1986.

Groep	% gewaarmerkte populieren	
	1976-1980	1981-1986
<i>P. nigra</i>	5,0	18,1
<i>P. eur.</i> , oude rassen	47,1	44,3
<i>P. eur.</i> , nieuwe rassen	21,8	21,4
Populieren met balsembloed	26,1	16,1
Totaal	100%	100%
Totaal aantal planten	1,66 miljoen	1,99 miljoen

In figuur 6A zijn de ontwikkelingen in ons land bij de afzet van de nieuwe rassen in de periode 1976-1986 grafisch weergegeven. De ontwikkelingen die zich bij de teelt van nieuwe rassen door de R.I.J.P. en de boomkwekers in deze periode hebben voorgedaan zijn in figuur 6B en 6C opgenomen. Bij de R.I.J.P. bestond in de periode 1976-1986 het sortiment gemiddeld uit 70% nieuwe rassen en 30% 'Robusta' en 'Zeeland'. Het aandeel van de populieren met balsembloed is na 1979 sterk afgenomen en dat van de P. euramericana rassen is vrij constant gebleven (gemiddeld 38%). Het aandeel van de nieuwe rassen is daarom zo hoog omdat deze instelling alleen voor eigen gebruik teelt en de afzet dus niet beïnvloed wordt door een mede door traditie bepaalde vraag van de afnemers zoals bij de boomkwekers.

De gegevens over de boomkwekers in figuur 6C tonen aan dat de afzet van nieuwe rassen tussen 1976 en 1986 van circa 40 naar 55% is gestegen. Het aandeel van de P. nigra rassen vertoonde in de periode 1976-1983 een aanzienlijke stijging die in latere jaren weer gedeeltelijk verloren is gegaan. De afzet van de populieren met balsembloed is in de periode 1976-1985 van 30 naar 12% gedaald, in 1986 bedroeg dit percentage echter weer 20%. Het aandeel van de nieuwe rassen van P. euramericana beliep in de periode 1976-1984 gemiddeld 15% en in de laatste twee jaar gemiddeld 21%.

5. Conclusies

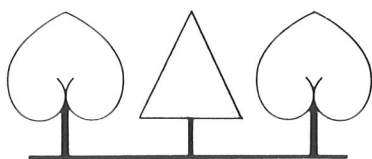
1. In de afgelopen 30 jaar is de afzet van populierenplantsoenen geleidelijk gedaald maar in de laatste 3 jaar treedt een zeer duidelijk herstel op.
2. De aanleg van weg- en grensbeplantingen is in deze periode per decennium zeer sterk verminderd terwijl de aanleg van opstanden daarentegen is toegenomen.
3. Er heeft sinds de vijftiger jaren een zeer sterke verschuiving in het gebruikte soort plantsoen plaatsgevonden. In de vijftiger jaren bestond circa 70% van de gewaarmerkte planten uit meerjarig plantsoen. In de laatste 10 jaar bedraagt het aandeel van het eenjarig plantsoen circa 70%.
4. Het marktaandeel van het meerjarige plantsoen is bij de wat langzamer groeiende P. nigra rassen en oude euramerikaanse populieren groter dan bij de beter groeiende nieuwe euramerikaanse populieren en populieren met "balsembloed".
5. Het populierenassortiment, dat in de vijftiger jaren grotendeels bestond uit langzaam groeiende en voor bladziekten zeer gevoelige rassen, is na 1970 sterk verbeterd door de introductie van sneller groeiende en gezondere rassen. Momenteel bestaat nog 4% van het sortiment uit rassen waarvan de aanplant als minder gewenst moet worden beschouwd.
6. In de afgelopen 10 jaar is de aanplant van P. nigra rassen zeer sterk toegenomen. Het marktaandeel van de eurame-

rikaanse populieren is vrij constant gebleven (ca 65%) en dat van de populieren met balsembloed is geleidelijk afgenomen. Het aandeel van de nieuwe euramerikaanse populieren bedraagt 21% en dat van de oude rassen 45%.

7. De toegenomen aanplant in de laatste jaren en de gunstige veranderingen in het sortiment sinds het begin van de zeventiger jaren zullen zeker tot een verhoging van de jaarlijkse houtproductie leiden.

Literatuur

1. Dielen, L.J.M. en Kolster, H.W. Ontwikkelingen in de beschikbaarheid en de verwerking van populieren, Stichting Bos en Hout, Wageningen, 1986
2. Knaap, P. van der, Toezeggingen op grond van de Regeling bijdragen aanleg snelgroeiend bos per categorie van aanvrager vanaf 1 januari 1985; stand per 1 januari 1987. Populier 24 (1):12, 1987
3. Kolster, H.W. Ontwikkelingen in de verkoop van populiereplantsoenen. Populier (23) 2: 36-39, 1968
4. Kolster, H.W. Ontwikkelingen bij de verkoop van populiere- en wilgeplantsoenen. Populier (11) 4: 81-83, 1974
5. Kolster, H.W. De afzet van populier en wilg in de periode 1973 tot en met 1977. Populier 15 (4): 84-88, 1978
6. Kolster, H.W. Nieuwe Belgische rassen en hun gebruiksmogelijkheden voor Nederland. Populier (23) 2: 36-39, 1986
7. N.A.K.B. Statistiek Veldkeuring en Waarmaking 1975/1976 t/m 1985/1986

Fa Seko

Bos- en Boomverzorging

Ons dienstenpakket omvat o.a.

- Bomen rooien
- Wegfrezen van STOBEN
- Takken VERSNIJPEREN
- Plantgaten BOREN

Grote Ratelaar 50

7422 RB Deventer

(05700) 54191

b.g.g. (05700) 37378